

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зміст

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЧЕНОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА	16
---	----

СЕКЦІЯ 12. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА

<i>Харитонов Євген Олегович</i> КАТЕГОРІЇ «ЦІННОСТІ», «ПРИВАТНІ ПРАВА» ТА «ІНТЕРЕСИ» У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	18
<i>Давидова Ірина Віталіївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	22
<i>Мінченко Раїса Миколаївна, Мінченко Дар'я Анатоліївна</i> ОБОВ'ЯЗКОВА СИЛА РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.	24
<i>Некіт Катерина Георгіївна</i> СУЧАСНІ РЕГУЛЯТОРНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК ЦИФРОВИХ АКТИВІВ.	28
<i>Сафончик Оксана Іванівна</i> ОКРЕМІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	31
<i>Чанишева Аліна Рашидівна</i> МІСЦЕ АКЦЕСОРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ СПЛАТИ НЕУСТОЙКИ В СТРУКТУРІ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНИХ ВІДНОСИН	33
<i>Адамова Олена Семенівна</i> ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ДОГОВОРІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ...	36
<i>Бабич Ірина Григорівна</i> ФОРМУВАННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.	39
<i>Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна</i> ОЗНАКИ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	42
<i>Глиняна Катерина Михайлівна</i> СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ.	44
<i>Завальнюк Сергій Володимирович</i> КВАЛІФІКОВАНІ ДЕФЕКТИ ЯК ВИД ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.	47
<i>Зубар Володимир Михайлович</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВУ ПРИРОДУ ВЕДЕННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ.	48
<i>Калітенко Оксана Михайлівна</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СПАДКОВОГО ПРАВА: НОВІ ОБ'ЄКТИ ТА МОДЕЛІ ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ	51
<i>Кривенко Юлія Василівна</i> ДО ПИТАННЯ ПРАВ КРЕДИТОРІВ У СПАДКОВИХ ВІДНОСИНАХ	53
<i>Матійко Микола Володимирович</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ.	55
<i>Омельчук Олександр Сергійович</i> ЕМОЦІЙНІ ФЕЙКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРИЯТЯГНЕННЯ ДО ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.	59
<i>Orzikh Yurii Hennadiiovych</i> REFLECTIONS ON THE EXPERIENCE OF TRANSLATING UKRAINIAN LEGAL TERMINOLOGY INTO ENGLISH: IN SEARCH OF A COMMON DENOMINATOR	62

Завальнюк Сергій Володимирович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

КВАЛІФІКОВАНІ ДЕФЕКТИ ЯК ВИД ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Різновид прогалин, пов'язаний із наявністю вад у законодавстві, що унеможливають його застосування та призводять до повної бездіяльності норм.

Окрім цього, згадки про прогалини, які доцільно врегулювати шляхом ухвалення нового закону, змушують поставити питання щодо можливості існування таких прогалин у законодавстві, які не можна заповнити в процесі правозастосування. На нашу думку, такі прогалини дійсно існують. Як приклад можна навести ситуацію з реорганізацією юридичної особи шляхом поділу. Проблемним аспектом для юридичних осіб, утворених унаслідок такої реорганізації, є неможливість усіма правонаступниками провадити в перші дні діяльність, що підлягає ліцензуванню згідно з чинним законодавством. Наприклад, відповідно до ч. 5 ст. 15 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», у разі поділу ліцензіата лише один правонаступник за згодою інших може продовжувати здійснення виду господарської діяльності, на провадження якого було видано ліцензію [2].

У такій ситуації інші юридичні особи, які не отримали ліцензію за правонаступництвом, але відповідно до розподільчого балансу мають здійснювати господарські операції, зіштовхуються з необхідністю продовження виробничого процесу без відповідної ліцензії. Це пов'язано з тим, що чинне законодавство про ліцензування передбачає обов'язковість отримання ліцензії для окремих видів діяльності.

На наш погляд, ця проблема не може бути вирішена судовим порядком, оскільки існуюча прогалина в праві не підлягає усуненню за аналогією. У цьому випадку ми стикаємося з особливим видом прогалини – існуванням норми, яка формально присутня в законодавстві, проте створює перешкоди для звичайної юридичної практики й не може бути нейтралізована шляхом судового рішення. Незважаючи на певну відносність класифікації подібних ситуацій як прогалин через дію конкретної правової норми, вважаємо, що вирішення цієї проблеми можливе виключно в межах законодавчої діяльності. Саме такі ситуації, на нашу думку, слід визначати як кваліфіковані прогалини, оскільки вони характеризуються наявністю формально чинних норм, які через свою недосконалість унеможливають належну реалізацію правових відносин, створюючи перешкоди для правозастосування. Такий підхід дозволяє відмежувати ці прогалини від інших видів, де проблему можна вирішити шляхом тлумачення чи аналогії закону.

У зв'язку з цим постає питання про можливість застосування закону за наявності прогалини в позитивному праві. Незважаючи на те, що окремі науковці розглядають аналогію закону та аналогію права як нетипові способи подолання

прогалин, слід зазначити, що законодавець передбачає аналогію як елемент механізму правового регулювання. Тому правильніше говорити про типові способи подолання прогалин, а не про нетипові [1, с. 109].

Зазначене підкреслює необхідність дослідження кваліфікованих дефектів як особливого виду прогалин у цивільному законодавстві. Це сприятиме подальшому вивченню феномена прогалин та шляхів їх подолання.

Список використаних джерел:

1. Клім С. І. Класифікаційна характеристика прогалин у цивільному праві України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2012. № 4. С. 106–111.

2. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII : станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.

Ключові слова: цивільне законодавство, прогалина, прогалина в законодавстві, прогалина в цивільному законодавстві, кваліфіковані дефекти, ліцензування, реорганізація юридичних осіб, аналогія закону, аналогія права.

Keywords: civil legislation, gap, lacuna, gap in legislation, lacuna in legislation, gap in civil legislation, lacuna in civil law, qualified defects, licensing, reorganization of legal entities, analogy of law, analogy of right.

Зубар Володимир Михайлович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВУ ПРИРОДУ ВЕДЕННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ

Інститут ведення чужих справ без доручення (*negotiorum gestio*) посідає особливе місце у системі цивільно-правових зобов'язань, виступаючи механізмом правового регулювання відносин, що виникають за відсутності попередньої домовленості сторін. Актуальність його дослідження зумовлена необхідністю забезпечення балансу між захистом майнових інтересів особи (домінуса) від небажаного втручання та створенням стимулів для прояву ініціативи іншими особами (гесторами) задля відвернення шкоди чи небезпеки, що загрожує цим інтересам.

Ведення чужих справ без доручення визначається як недоговірне зобов'язання, що виникає внаслідок свідомих, добровільних, необхідних та доцільних дій однієї особи (гестора) в майнових інтересах іншої особи (домінуса) без наявності відповідного уповноваження. Ключовою передумовою є наявність реальної чи потенційної загрози невігідних майнових наслідків для домінуса, на відвернення якої спрямовані дії гестора.